

IC-Twins stimuleert

De vmbo-afdelingen van Helicon Opleidingen in Den Bosch en Nijmegen bieden op maat gesneden onderwijs. Leerlingen werken bij het IC-Twinsproject aan op hun voorlopige beroepskeuze afgestemde opdrachten. De grote rol van ict, een andere bijdrage van docenten en de hulp van mbo- en hbo-studenten kenmerken dit project.

Mark Kouwenberg: Met IC-Twins bereiden we leerlingen voor op hun toekomst

FOTO'S: GERRIT STRIJBIS

Een groter contrast lijkt nauwelijks denkbaar. Aan de muur van het klaslokaal hangen enkele vergeelde relikwieën uit het groene onderwijs. Op de afbeeldingen staan insecten en ranonkel- en roosachtige planten. Elders in deze ruimte huisvesten vitrines botten van een onduidelijke afkomst en enkele andere nagemaakte lichaamsdelen. Bezoekers die vervolgens naar de tafels kijken maken een reis door de tijd. Vijftien leerlingen werken geconcentreerd achter draadloze laptops. Het schoolbord hangt kwijnend aan de muur. Waar docenten in meer traditionele onderwijssystemen op allerlei manieren hun gehoor

proberen te boeien en tegelijkertijd brandhaarden blussen, beperkt de rol van de docent zich tot enkele adviezen en technische aanwijzingen voor het gebruik van de laptop. De kreet “meniiiiiii” galmt slechts sporadisch door het lokaal.

De Groenschool in Den Bosch van Helicon Opleidingen vormt het decor. Vmbo-leerlingen uit het derde leerjaar van de kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg participeren in IC-Twins. Met dit project combineert Helicon Opleidingen de structurele toepassing van ict met nieuwe didactische werkvormen en leerpsychologische modellen. Ook een herontwerp van de onderwijsconcepten, thema's,

werkwijze, ict en de overdracht van de beoogde resultaten naar andere instellingen behoren tot de doelstellingen. Ook de vmbo-vestiging in Nijmegen van Helicon Opleidingen participeert met circa vijftig leerlingen in IC-Twins. Docent Mens en Maatschappij Mark Kouwenberg vertaalt in Den Bosch deze doestellingen met zijn collega Marc Veerman naar de praktijk: “We proberen één dag per week onze leerlingen met behulp van ict zelfstandig aan opdrachten te laten werken. Met een op maat gesneden aanpak proberen we hen voor te bereiden op hun beroepskeuze of vervolgopleiding.”

Ketens

De uitvoering van IC-Twins startte na de voorjaarsvakantie. Leerlingen kozen een voor hen aantrekkelijke werkkring. Dit beroep vormt één van de schakels in het traject van grondstof tot eindproduct, de keten. Leerlingen brengen het primaire productieproces, de verwerking en de afzet en promotie van een bepaald product in kaart. Dit geldt ook voor de rol van handelsbedrijven, de logistieke sector en andere dienstverleners.

Als voorbeeld noemt Kouwenberg een baan in de horeca. Leerlingen met belangstelling voor deze sector krijgen bijvoorbeeld de opdracht de achtergronden van de bierproductie te omschrijven. De graan- en hopteelt, de brouwerij en de verkoop van het eindproduct in de detailhandel of horeca komen daarbij aan de orde.

Na de beroepskeuze vond een groepsindeling plaats. De veertig leerlingen werken samen in elf ketens. Raakvlakken met andere banen in dezelfde keten vormen het criterium voor de groepsamenstelling. De vakken Nederlands, Engels, techniek en economie participeren naast praktijkgerichte vakken in IC-Twins. De docenten stellen hun lesuren van die dag beschikbaar. Ze verstrekken in hun examenprogramma passende opdrachten en begeleiden de leerlingen bij eventuele problemen. Mbo-leerlingen begeleiden hun vmbo-collega's bij de kennismaking met de praktijk in de vorm van opdrachten, excursies of bedrijfsbezoeken. Hbo-studenten van Fontys Hogeschool assisteren bij digitale problemen. Als sluitstuk verzorgen de leerlingen aan het einde van het schooljaar een presentatie. Een andere opvallende eigenschap van IC-Twins vormt het gebruik van de laptops. De opdrachten krijgen de leerlingen digitaal. Hun werkdomein op Live-link bestaat onder andere uit hun

persoonlijke gegevens, persoonlijke ontwikkelingsplan, praktijkervaring en hun werkplek. Op laatstgenoemde plaats vinden ze hun logboek en opdrachten. Tevens beschikken ze over hun showroom waarin ze hun eindproducten aan de buitenwacht presenteren.

Lauw

Tijdens bovenstaande uitleg werken de leerlingen rustig door. Hun gedrag en lichaamstaal weerspiegelen enthousiasme. Geconcentreerd kijken ze naar het beeldscherm. Jacques koos bijvoorbeeld voor het beroep archeoloog: "Dat zag ik op televisie en dat lijkt me wel leuk." Als onderdelen van zijn keten noemt hij bodembewerking, het gebruik van gereedschap met als eindproduct uiteindelijk een museumstuk. Tussen de schakels in de keten neemt het transport een belangrijke plaats in. Shari en Wendy kiezen voor een baan in de horeca, Nora voor een administratieve functie. Samen werken ze aan hun opdrachten. Daarin vormen de verbouw van groenten, het transport en de detaillist de onderdelen. Aniek en Dominique zinspelen op een carrière als respectievelijk visagist en kapster. Zij noemen grondstoffen, fabrieken, transportbedrijven als schakels in hun keten. Alle leerlingen illustreren hun samenstelling van de keten met afbeeldingen. Vergeleken met hun lichaamstaal en werkhouding zijn hun reacties op IC-Twins lauw: 'Wel leuk een beetje met internet spelen, ach, het is eens wat anders dan les', lijken geen uitspraken waarvan docenten watertanden. Er klinken ook kritische geluiden. Een leerling moppert over pijnlijke ogen van het staren naar de laptop, een ander klaagt over de te lage snelheid van zijn computer en een derde stelt dat hij bij de omschakeling van zijn

opdrachten naar het werkblad de opdracht al weer vergeten is. Kouwenberg: "In het begin ondervonden we enkele technische problemen."

Zelfstandiger

Volgens Kouwenberg vallen deze knelpunten in het niet bij de vele voordelen: "Leerlingen werken veel zelfstandiger dan bij een traditionele aanpak." Daarnaast ziet hij dat hun ict-vaardigheden snel verbeteren. Ook sluit de beroepskeuze aan op hun belevingswereld: "Ze kiezen zelf een beroep, de opdrachten spitsen we toe op die beroepssituatie. Iemand die zich bijvoorbeeld voor een beroep als hovenier interesseert, leest met meer plezier een Nederlandse tekst over dit onderwerp dan over thema's buiten zijn belevingswereld." Daarnaast stelt hij dat zelfstandig werken, de kennisgeving met het beroepveld, de samenwerking met mbo-leerlingen en de digitale aanpak een goede voorbereiding op hun toekomst vormen: "Dit bevordert tevens de doorstroming naar andere onderwijsvormen." Er bestaan ook risico's. Docenten moeten zich bij de samenstelling van hun opdrachten niet op hun vakgebied toespitsen. Daarnaast bestaat het risico dat leerlingen hun tijd achter de computer verdoen met surfen naar irrelevante sites. De angst dat docenten onvoldoende opdrachten leveren, bleek ongegrond. De werklust van de leerlingen neemt ondertussen verbaazingwekkende vormen aan. Terwijl Kouwenberg na de middagpauze nog met enkele collega's overlegt, werken ze zonder aansporing verder. Het lijkt alsof bezoekers zich in een met leergerige engeltjes bevolkte zevende hemel voor docenten bevinden. De cherubijntjes tonen in de loop van de middag echter toch nog aardse trekjes. Ze laten het toetsenbord rusten om een onbeduidend conflict tussen twee leerlingen te volgen, de begeleidende rol van de docent krijgt alsnog een pedagogisch tintje. ☺

Gerrit Strijbis